

Promotieonderzoek

Diëtetiek en de dimensies van voeding voor ouderen

‘Eten moet voor veel mensen vooral lekker en gezond zijn en het liefst ook duurzaam’. Maar wat is er nog meer belangrijk aan voeding? Daarover gaat het promotieonderzoek *Dietetics and the multidimensionality of food* van Matthijs Fleurke. Hieronder legt hij uit wat zijn studie behelst.

Hoe denken oudere mensen die ondervoed zijn over voeding, wat vinden zij belangrijk aan eten? En op welke manier komt dat in consulten met diëtisten ter sprake? Dat zijn vragen die ik stel in mijn promotieonderzoek aan de Wageningen Universiteit waar ik nu ongeveer een jaar, twee dagen per week, mee bezig ben. De rest van de week ben ik actief als sociologiedocent aan de opleiding Voeding en Diëtetiek van De Haagse Hogeschool. Op deze manier kan ik sociologie, diëtetiek en het urgente thema van ondervoeding bij ouderen combineren en hoop ik bij te dragen aan verdere verbetering van voedingszorg aan ondervoede ouderen. Het onderzoek is etnografisch en het gaat over de meerdere dimensies van voeding in het alledaagse leven van ouderen met (risico op) ondervoeding en over hoe diëtisten en

andere zorgverleners daarmee omgaan. Met dimensies bedoel ik manieren waarop voeding in het leven van mensen een rol speelt en uiteindelijke voedingskeuze beïnvloedt. Voorbeelden zijn smaak-, gezondheids- en duurzaamheidsdimensies, sociale en culturele dimensies. Die dimensies laten zien dat voeding op meerdere manieren ingebed is in het leven van mensen.

Het theoretisch kader ontleen ik aan de Franse socioloog Pierre Bourdieu (1930-2002). In zijn beroemde boek *Distinction* (1979) laat hij zien dat mensen met hun smaakvoorkeuren, ook met betrekking tot voeding, onbewust uitdrukken wie ze zijn, waar ze bij horen en ook hoe ze zich van anderen onderscheiden. Op basis van uitgebreid empirisch onderzoek toont Bourdieu de invloed van financiële en culturele situatie op smaakvoorkeuren. De voedingsmaak van mensen

met minder geld karakteriseert hij als ‘zwaar’ en ‘voedend’ (bijvoorbeeld varkensvlees) en die van rijkere als ‘verfijnd’ en ‘licht’ (bijvoorbeeld vis). Mensen met veel culturele bagage hebben een andere smaak (‘gezond’, ‘exotisch’) dan mensen met minder culturele bagage (‘rijk’, ‘sterk’), die door eerstgenoemden ook wat ordinair gevonden wordt. Aan deze analyse ontleen ik het belang van financiële en culturele dimensies.

Met voorbeelden uit het alledaagse leven laat Bourdieu zien dat wat rationale individuele (voedings)keuzes lijken, dat in werkelijkheid niet zijn, hoewel dat voor diëtisten wellicht wel gemakkelijker zou zijn. Hoe passen ouderen bij wie vorm en manieren belangrijk zijn bijvoorbeeld drinkvoeding (een en al substantie en functie) in hun alledaagse leven?

Vragen als deze zijn tot nu toe in de literatuur onderbelicht gebleven. Met mijn onderzoek hoop ik er antwoord op te kunnen geven en zo diëtisten en andere zorgverleners te kunnen helpen met de verdere verbetering van hun voedingszorg aan ondervoede ouderen. ●

► Meer informatie: <https://www.wur.nl/nl/project/Dietetiek-en-de-dimensies-van-voeding.htm>